

Nr 39

Av fru **Marklund m. fl.**, om ett statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget.

(Lika lydande med motion nr 32 i Första kammaren)

Den i årets statsverksproposition förutsedda standardförbättringen för folkpensionärerna utgår från att de kommunala bostadstilläggen såsom hittills skall utgå i syfte att möjliggöra en god bostadsstandard åt pensionärerna. Med genomförandet av en förbättrad pension riktas uppmärksamheten ånyo på skillnaderna i standard för pensionärer boende på skilda orter. De kommunala bostadstilläggen utgår nämligen med högst varierande belopp. Medan en del pensionärer kan använda hela pensionen för livsuppehållet exklusive bostadskostnaden kommer återigen andra att alltjämt få ta denna i anspråk för att klara hyran. Kommungränsen blir en gräns för olika standard.

Det är naturligtvis positivt att det numera inte finns en enda kommun där kommunalt bostadstillägg icke förekommer. En viss utjämning i storleken av dessa kan också konstateras. Men situationen är alltjämt högst otillfredsställande. Enligt tabell 4.3 i SOU 1968: 21 om Pensionstillskott m. m. hade av 900 kommuner 572 ett tillägg på 300—1 000 kronor. Ytterligare 176 kommuner betalar högst 1 500 kronor. Det förekommer tre alternativ enligt vilka bostadstilläggen utbetalas. Alternativ ett innebär ett generellt tillägg till alla bidragsberättigade pensionärer oberoende av den verkliga bostadskostnaden. Alternativ två innebär att tillägget är knutet till bostadskostnaden. Det tredje alternativet är uppbyggt på två olika sätt, dels med ett generellt belopp plus den verkliga bostadskostnaden och dels med ett generellt belopp samt den del av bostadskostnaden som överstiger detta belopp. Några kommuner utger t. o. m. ett fast belopp (»standardutfyllnad») plus hela bostadskostnaden. Maximeringen av beloppen sker i största utsträckning enligt vedertagna utrymmesnormer, t. ex. högst kostnaden för 2 rum och kök.

Av intresse är att inte mindre än 631 kommuner eller 70,1 % använder sig av alternativ ett och att därav 529 kommuner ger högst 1 199 kronor i bostadstillägg. Ytterligare 98 kommuner utger tillägg mellan nyssnämnda summa och 1 599 kronor. De senare uppgifterna är hämtade ur en PM från Svenska kommunförbundet (2.9.1968) i vilken diskuteras möjligheterna av en gemensam linje från kommunernas sida för fastställandet av

grunderna för de kommunala bostadstilläggen. Enklast och därtill mera i överensstämmelse med tilläggens syfte att hjälpa pensionärerna till en god bostadsstandard vore att anknyta dessa till den faktiska bostadskostnaden inom ramen för vedertagna utrymmes- och utrustningsnormer. Som bekant är det kommunerna som fattar beslut om grunderna för de kommunala bostadstilläggen.

Men statsmakterna kan inte förhålla sig likgiltiga till de orättfärdiga förhållanden som i dessa hänseenden råder för ett betydande antal pensionärer. Orsakerna är säkerligen mindre att söka i bristande sociala ambitioner och vidsynthet hos kommunalmännen än kommunalekonomiska svårigheter som utgör förklaringen till bostadstilläggens högst varierande belopp. Bostadskostnaderna undergår i landet som helhet alltmer en utjämning. Antalet personer som inträder i pensionsåldern och som bebor mer eller mindre nyuppförda lägenheter ökar från år till år. Det vore naturligtvis orimligt om dessa skulle nödgas lämna en god bostad och få lov att sänka sin boendestandard eller att tvingas ta den som standardökning avsedda pensionsförbättringen i anspråk för att kunna bo kvar i sin bostad. Starka skäl finns därför för ett statligt initiativ i syfte att påverka en uppräknig av tilläggen i kommuner där dessa långt ifrån är i nivå med de faktiska bostadskostnaderna.

I en vpk-motion vid fjolårets riksdag rörande kostnadsfördelningen mellan stat och kommun yrkades från denna utgångspunkt på införandet av ett statligt grundbidrag på 500 kronor per bidragsberättigad pensionstagare. Riksdagen ville icke biträda detta förslag. Vi vill emellertid åter aktualisera förslaget närmast från den i denna motion anförda utgångspunkten. Det förtjänar erinras om att när det gäller de statliga bostadstilläggen till barnfamiljerna ges också ett statligt stöd för utgivandet av kompletterande kommunala tillägg. Säkerligen stimulerar detta många kommuner till att besluta om sådana tillägg. Effekten skulle utan tvekan bli i sak densamma om motsvarande stöd lämnades när det gäller de kommunala bostadstilläggen för pensionärerna.

I förut åberopade PM från Svenska kommunförbundet görs som nämnts överväganden om möjligheterna att finna en gemensam linje för kommunernas utgivande av kommunala bostadstillägg. Det borde vara möjligt att på denna grundval utarbeta villkor för erhållandet av här förordade statliga grundbidrag. Gällande lag om kommunala bostadstillägg innehåller bestämmelser även i restriktiv riktning, nämligen beträffande storleken av sidoinkomster som medför reduktion av tilläggen. Varför inte i omvänd riktning i statsbidragsbestämmelser för erhållandet av statligt grundbidrag till kommunala bostadstillägg ange villkor av motsatt innebörd, d. v. s. som tryggar en viss minimistandard?

Beträffande förtida uttag

I detta sammanhang bör frågan tas upp om möjlighet för pensionstagare som åtnjuter förtida uttag av ålderspension att erhålla samma förmåner som tillkommer förtidspensionär, d. v. s. även hustru- och bostadstillägg. Någon större skillnad i belägenheten för sådan pensionstagare och en förtidspensionär torde inte föreligga. Den som trots nackdelen av nuvarande bestämmelser begär förtida uttag av ålderspension är med största sannolikhet utsliten av hårt och pressande arbete under en lång följd av år. Förtida uttag har betraktats som en nödtvungen åtgärd trots att pensionen blir reducerad för återstoden av livstiden. Kommunerna — som står för utgifterna — borde ha rätt att bevilja kommunalt bostadstillägg även åt dessa pensionstagare. Överensstämmelse borde finnas med rätten att utge kompletterande bostadstillägg till barnfamiljerna om jämlikhetsprincipen på allvar skall hävdas.

Enligt vår mening föreligger starka skäl till en revidering av ifrågavarande lagstiftning.

I särskild motion göres hemställan om förslag till sådan ändring i lagen om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg, att i lagen upptagna förmåner även må komma person till del, som åtnjuter förtida uttag av folkpension.

Med stöd av det anförda föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa

1. om förslag om statligt grundbidrag till kommunerna för utgivande av kommunala bostadstillägg, förslagsvis 500 kronor per bidragsberättigad pensionstagare, förbundet med villkor i syfte att trygga en minimistandard enligt i motionen anförd riktning; samt

2. att förslag i ovan berörda avseende utarbetas och förelägges 1969 års höstriksdag.

Stockholm i januari 1969

Eivor Marklund (vpk) C. H. Hermansson (vpk) Gunvor Ryding (vpk)
